

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XVI (11)

No. (Štev.) 17.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,

23. aprila (abril) 1959

Pomemben jubilej

Slovenci smo narod, ki ga prištevajo med manjše in najmanjše narode na svetu. Stevilčno smo šibki in v okviru splošnega napredka sveta naša beseda in vpliv le malo pomenita. Toda imamo mnogo lepih lastnosti, ki nas postavljajo daleč v ospredje, vidno celo vsemu svetu. Že v 19. stoletju nas je zajel val prosvetnega in izobraževalnega delovanja in v prvih desetletjih našega stoletja smo bili med narodi, kjer je aalfabetizem najprej izginil. Nazivali so nas narod intelektualcev; delavnost naših prosvetnih ustanov in knjižnih družb so z velikim spoštovanjem omenjali in ugotavljali tuji opazovalci in strokovnjaki. Ko smo v letih druge svetovne vojne morali prestatati grozote komunistične revolucije, smo se bojevali pred vsem s sredstvi idej — nov dokaz globoke miselne utemeljenosti vsega našega žitja. Kulturno in prosvetno delovanje sta postali naši najmočnejši sredstva za uveljavljanje in ohranitev.

Ob koncu druge svetovne vojne smo se podali po svetu. Svet je bil ves prepojen s političnimi gesli; sami smo se v raznih središčih in deželah odločili, da nadaljujemo z delom tam, kjer smo ga v domovini morali prekiniti. Služba duhovnim vrednotam nam je obetala za varovati naš narodni obstoj in nam ohraniti tiste zaklade slovenstva, na katere smemo biti najbolj ponosni. In res se je skoraj soglasno odzvalo slovenstvo v zamejstvu temu klicu in spoznanju. Kamor so prišli Slovenci, so se kmalu zbrali v društva in združenja, kjer so delovali prosvetno ali pa se zbirali v pevskih zborih, nastajala so glasila: časopisi, revije, knjižne založbe. Dolgo je v tem prednjačil Buenos Aires, pozneje so sledila središča drugod: ZDA, Kanada, Avstralija, ... in drugje.

Društveno, prosvetno in organizacijsko delovanje pa more zdravo uspevati le, če zna nuditi temelje tudi za kulturno delo. To dejstvo so imeli pred očmi že ustanovitelji Društva Slovencev pred desetimi leti. Za to je tedaj predsednik v prvem letu obstoja Društva Slovencev sprožil misel o ustanovitvi Kulturnega sveta, ki naj bi sicer v okviru Društva Slovencev, toda pod vodstvom kulturnih delavcev, dajal smernice vsemu kulturnemu in prosvetnemu delu med novonaseljenci v Argentini. Dasi so se ugledni kulturni delavci odzvali vabilu k sestavi štatuta takega Kulturnega sveta, do praktične izvedbe ni prišlo. Morda je bil predlog za tedanje razmere preuranjen, ali pa so bili pogledi in načrti za organizacijo in sistem delovanja preveč različni.

Kulturno in prosvetno delo so v prvih letih opravljali le posamezniki ter posamezne organizacije ali skupine brez posebne povezave ali načrtne usmerjenosti.

Vedno očitnejša pa je postajala potreba po ustanovitvi pravega temelja tudi za znanstveno in umetnostno ter sploh kulturno delo ter za globlje oblikovanje idej, s katerimi prihajamo v stalen stik. Postajalo je jasno, da bomo mogli razviti pravičen razvoj na široko le, če bomo znali ohraniti korak s temi idejami.

Slovenski katoliški shod v Argentini leta 1952 je v posebni resoluciji opozoril na to potrebo in je bil tedaj tudi ustanovljen poseben Kulturni svet. Le prezgodnja smrt utemeljitelja resolucije prelata dr. Odarja je preprečila, da se ni že takrat našla oblika, kako bi zamisel uresničili ali izvedli.

Korak uresničitvi je bil storjen v februarju 1954, ko se je začela zbirati skupina intelektualcev ter umetnostnih in znanstvenih ustvarjalcev. Ta skupina je ustanovila Slovensko kulturno akcijo. Ustanova, ki je takrat začela s svojim delom, bo v soboto 2. maja proslavila jubilej pete obletnice ustanovitve.

Pred nami je delo Slovenske kulturne akcije odprto kot knjiga, kjer bomo pregledali, kaj se je moglo storiti in doseči v teh skromnih petih letih.

Pravkar je kot 32. izdanje izšel 3. zvezek revije Meddobje, napovedan je prav za te dni izid prevoda klasičnega dela krščanske antike Avgustinovega Enhiridija, ki ga je prevedel zaslužen

Herter, novi zun. minister ZDA

Po skoro dvomesečnem odlašanju, v upanju, da se mu bo zdravje obrnilo na bolje, je Eisenhower pretekli teden, v sredo, dal Dullesu dovoljenje, da je objavil svoj odstop kot severnoameriški zunanji minister. Dullesov odstop je predsednik objavil na tiskovni konferenci. Eisenhower je v tistem trenutku imel proste roke za izbiro novega zunanjega ministra.

Na konferenci Eisenhower ni hotel takoj objaviti, koga bo imenoval na Dullesovo mesto. Na odločitve je čakal do sobote, ko je objavil, da je postavil na ta položaj 64 letnega dosedanjega Dullesovega pomočnika Christiana Herterja.

Tej tiskovni konferenci je prisostvoval Herter sam ter je nato nadaljeval razgovor s časnikarji. Objavil jim je, da bo v zunanji politiki ostal na liniji, ki jo začenja Dulles.

Herter se je rodil 28. marca 1895 v Parizu. Njegovi starši so bili ameriški državljani ter so bili prav takrat na neki slikovni razstavi v Parizu, ker so se večinoma sukali v umetniških krogih. Devet let star se je Herter vrnil s starši v ZDA. Tam je končal šole, se hotel posvetiti arhitekturi, pa jo je zamenjal za diplomacijo. Bil je guverner države Massachusetts, član poslanske zbornice in v zadnjih letih pomočnik Dullesa. Z njim pa je sodeloval že med 1. svetovno vojno, ko je prvi bil Wilsonov svetovalec. Njegova diplomatska pot ni razburkana in ni bil mnogo znan izven ožjega kroga ameriških diplomatov in politikov. Pred več leti je zbolel za artritisom v kolku, tako da mora od časa do časa uporabljati berglje. Ta bolezen je bila tudi vzrok, da so nekateri protestirali, da bi prišel na tak položaj zopet bolnik.

Sploh, so menili nekateri senatorji, bi bilo že enkrat treba napraviti konec “navadi” v ZDA, da vodijo to državo v važnih dobah bolniki: Roosevelt, Eisenhower, Dulles in sedaj Herter. Toda razen Roosevelta, sta Eisenhower in Dulles dokazala, da bolezen ni doslej bila ovira pri njunem odgovornem delu.

V vsem zahodnem svetu so sprejeli Hertovo imenovanje z zadovoljstvom. Prepričani so, da bo severnoameriška zunanja politika ostala še naprej tako odločno protikomunistična, kakor je bila doslej pod Dullesom. Menijo le, da bo Herter nekoliko previdnejši v svojih izjavah in sklepih, kakor je bil Dulles, ker ima on navado skoro vedno prej se posvetovati s krogom svojih strokovnjakov, medtem ko je Dulles mnogokrat najprej govoril, potem pa šele poizvedoval za dejstvi.

Ves zahodni svet pa tudi obžaluje, da je moral z zunanjepolitične pozornice USA oditi Dulles, mož, ki je skoval NATO, Bagdadski pakt, SEATO in vrsto drugih protikomunističnih obrambnih organizacij svobodnega sveta in ki je postal prav za prav simbol odločnosti Zahoda proti komunizmu, ki ga hoče Moskva razširiti na ves svet. Dulles je bil severnoameriški zunanji minister 6 let, se pravi od 21. januarja 1953 do 15. aprila 1959. Kot zunanji minister je prepotoval z letali, ladjami, vlaki in avtomobili 560.000 km poti v svoji protikomunistični borbi in obiskal 46 držav. Bil je neomejeni in edini vladar ameriškega zunanjega ministrstva ter bo njegove vpliv čutili tudi sedaj, vse do njegove smrti, ker ga je Eisenhower obdržal za svojega svetovalca.

Moskva je doslej objavila spremembo v ZDA brez komentarjev.

Problem zračnih koridorjev

Kakor znano, so po medsebojni pogodbi takoj po vojni zavezniški določili, da ima Zahod dohod do svojega dela Berlina po suhem in po zraku v določenih koridorjih. Širina suhozemskih in zračnih koridorjev je točno določena ter se je zahodni zavezniški tudi točno držijo. Do pred nekaj tedni ni bilo med zavezniškimi letali, ki letajo v Berlin z Zahoda po teh koridorjih, in sovjetskimi letali, ki nadzorujejo izvrševanje določil pogodbe, nobenih incidentov.

Sedaj, ko je napetost zaradi Berlina, ki jo je povzročil lanskega novembra Hruščev, tako velika, pa so sovjeti v zadnjih tednih poskušali izzvati incidente tudi v zraku nad Berlinom, ko so iznenada začeli očitati Amerikancem, da njihova letala letajo previsoko, čeprav znotraj določenih koridorjev, proti Berlinu. Sovjeti so objavili, da dovolijo ameriškim letalom letati samo do višine ok. 3500 metrov, ne pa v višinah do 10.000 metrov in še čez, kakor to delajo Amerikanci. Tako Angleži kakor Francozi nikdar ne letajo tako visoko, kakor Amerikanci.

in veleugleden znanstvenik, pokojni prelat dr. Lukman. Delo v domovini ni moglo iziti. Poleg revije, ki po mnenju kritikov presega slovensko raven, izhaja zbornik Vrednote, ki je dosedaj zbran v štirih knjigah, letos pa izide poseben Zgodovinski zbornik. Nič manjši niso sadovi knjižne zbirke, kjer je dosedaj izšlo 12 knjig, med njimi dela klasikov slovenske besede, ki tudi niso mogli iziti v domovini (Pregelj, Velikonja, Balantič) in med sodobnimi deli knjižne stvaritve, ki jim je kritika priznala poseben pomen t. n. pr. Ljubljanski triptih, ki je bil označen kot prvi slovenski resnično katoliški roman. Kulturni večeri so postali sami zase ustanova, brez katere si že mnogi med nami ne morejo predstavljati pravega poteka zimske sezone. Glasbene in gledališke prireditve in razstave so vključevale nastope, ki so bili pravi prazniki slovenske umetnosti, bodisi po svoji kvaliteti ali pa po prezentaciji novih izvirmih stvaritev.

Res je: Slovincem je vsaj do sedaj delo na kulturnem polju posebno poslanstvo, ki se mu ne odtugujejo. Toda peta obletnica Slovenske kulturne akcije pomeni še kaj več. Ni to samo jubilej ustanove, ampak je hkrati prilika za ugotovitev, da je pri nas vsak

Nekajkrat so sovjeti poslali proti visoko letčim ameriškim letalom svoje lovce, ki so jih skušali prisiliti na nižji polet. Washington je protestiral v Moskvi, Moskva pa je odgovarjala, naj letajo nižje in jih ne bo nihče motil. Amerikanci so doslej odgovarjali, da bodo letali v koridorjih v višinah, ki se njim zdijo potrebne in ne, kakor jim bodo ukazovali sovjeti. V tozadnji pogodbi da ni določil o višinah poletov.

Zlasti angleški tisk v Londonu je začel zagovarjati nujnost nizkih poletov in napadati Amerikance, da izzivajo sovjetke. Londonski tisk je hudo napadel ameriško vrhovno poveljstvo in zunanje ministrstvo, da se po nepotrebnem spuščata v nevarno igro s sovjeti, iz Washingtona pa so odgovorili, da so nekatera letala, ki jih uporabljajo za polete v Berlin, zgrajena prav za visoke polete in da zato pod nobenim pogojem ne bodo klonili neutemeljenim sovjetskimi zahtevam. Nezadovoljstvo v Angliji proti ZDA se je tako razširilo, da je bila britanska vlada prisiljena storiti korake, da pomiri britansko javno mnenje.

tak jubilej potrdilo velike resnice: v rednih razmerah zahteva kulturno delovanje izredne pogoje za uspeh. Med nami so bridke razmere in hudi pretresi zahtevali še vse več: kdor med nami opravlja kulturno delo in to še z uspehi, zasluži priznanje. Doma smo imeli ustanove in sredstva, ki niso bila majhna; v tujini sloni delo kulturnih ustvarjalcev v resnici samo na njihovem idealizmu in ljubezni do ustvarjanja. Ko je lansko leto ob 25. knjigi Slovenske kulturne akcije tedanji predsednik Društva Slovencev javno čestital, je povedal: “Mislim, da se vi sami ne zavedate, kolikšno in kako važno delo opravljate”.

Svobodna Slovenija je skrbno spremljala nastanek, razvoj in delo Slovenske kulturne akcije. Registrirala je vse prireditve in publikacije, mnogokrat objavljala priznanja in pohvale, večkrat pa tudi kritike.

Ob petletnem delu pa more s prepričanjem napisati:

Jubilej Slovenske kulturne akcije ni samo jubilej ustanove skupine kulturnih delavcev, ampak bodi jubilej vse slovenske skupnosti, ki lahko zre s ponosom nanjo.

M.P.

Silne povodnji v Južni Ameriki

V Argentini, Urugvaju in Brazilu so hude povodnji. Poplave se širijo na obeh straneh reke Urugvaj severno od Urugayane v Brazilu pa do Ensenada in še nekoliko dalj na vzhod, kakih 70 km od Buenos Airesa. Poplave so nastale zaradi hudih nalivov, saj je ponekod padlo preko 450 mm padavin v štirih dneh. V okolici Buenos Airesa ob Río de la Plata pa niso poplave nastale toliko zaradi dežja, čeprav je tudi tu zelo deževalo, ampak v glavnem zaradi stalnega vetra, ki je posebno ob plimi gnal vodo preko nizkih bregov in poplavljal velike predele. Poplave v okolici Buenos Airesa so povzročile ogromno škodo, posebno ker je voda obstala dalj časa kot lani koncem junija.

V provinci Entre Rios pa so poplave tako velike, kot še nikoli, saj je v Concordiji, ki je najbolj prizadeta, bila gladina vode skoro 19 m nad normalo. Sedaj voda ob reki Urugvaj upada, zato pa zelo narašča Paraná in se bojuje, da bo tudi ta reka preplavila obsežne predele. Zelo je prizadeto tudi mesto Gualeguaychú. Samo v okolici Concordije cenijo škodo na milijardo pesov. Skoro popolnoma je uničena žetev riža.

Vlada je poslala v ogrožene kraje ob Urugvaju ladje z živili, obleko in zdravili, prav tako pa tudi z avioni. Presešlo pa se je iz ogroženih krajev nad 70.000 oseb. Poplave so zahtevale tudi nekaj človeških žrtev, število ni še točno ugotovljeno, vendar jih je nekaj deset.

Poveden v Brazilu ni zavzela tako

katastrofalnega značaja kot v Urugvaju, ki je še huje prizadet kot Argentina. Poveden je razteza skoro po vsem urugvajskem ozemlju in ni mogoče niti približno oceniti, kako velika je škoda in koliko bo človeških žrtev. Reka Rio Negro, katero je urugvajska vlada zagradila svoj čas z ogromnim več kilometrov dolgim ter v sredi struge 84 metrov-visokim jezom, je silno narasla in vali take količine voda, da se je napolnila nad 100 km dolga jezerska kotanja nad jezo. Pod jezo je ogromna elektrarna, ki zalaga polovico urugvajske države z električnim tokom. Zato ni čudnega, da je celotna naprava veljala 100 milijonov dolarjev. Gladina jezera za jezo je narasla tako, da je že grozilo, da bo voda začela padati čez jez. Kaj takega pa graditelji niso predvideli in bi zato voda pomedla pod jezo stoječo elektrarno. Da preprečijo to nesrečo, so strokovnjaki razstrelili na nasprotnem koncu, kot stoji elektrarna, gornji venec nasipa, tako da se je tam vsula voda skozi nasip. S tem upajo rešiti srednji jez iz betona in elektrarno. Skozi odprtino drvi sedaj Rio Negro in poplavlja niže ležeče kraje. Zato se je pred razstrelitvijo popolnoma izpraznil v bližini reke stoječe mesto Paso de los Toros s 10.000 prebivalci. To mesto je že pod vodo, upajo pa, da voda ne bo popolnoma zalila tudi naslednje mesto Mercedes s 30.000 prebivalci. Pri reševanju delih sodelujejo urugvajski, argentinski in severnoameriški avioni in helikopteri.

BONN PROTI KONFERENCI

V Bonnu so objavili, da bodo nasprotovali kateremu koli načrtu, po katerem naj bi prišlo do konfederacije med obeh Nemčijama. Te trditve so objavili zaradi poročil, da na sedanjih sestankih pomočnikov zunanjih ministrov, na katerih proučujejo različne načrte za ureditev nemškega vprašanja, ki jih bodo predložili na konferenci zunanjih ministrov v Ženevi 11. maja, razpravljajo tudi o ameriškem načrtu o konfederaciji obeh Nemčij. Ta načrt so ZDA že pred več meseci spravile v predal kot nepripraven, sedaj pa so ga zopet privlekle na dan.

Bonn trdi, da na tak načrt nikdar ne bo mogel pristati, ker bi avtomatično konferenca pripomogla k priznanju vzhodnonemškega komunističnega režima. Nepriznanje komunistične vlade nad 17 milijoni Nemcev pa je bil vedno temeljni kamen zahodnonemške zunanje politike. Zahodnonemška delegacija na ženevski konferenci bo vztrajno nasprotovala takim predlogom, so objavili v Bonnu. Vodil jo bo von Brentano, a se ne bo sestal z Bolzem, z nanjim ministrom in vodjem vzhodnonemške delegacije, ki bo tudi prišla v Ženevo.

IZ TEDNA V TEDEN

V Boliviji je izbruhnila revolucija proti predsedniku Siles Suasiju in njegovemu režimu. Vodja revolucije je bil dr. Oscar Unzuaga de la Vega, znani 43 let stari šef bolivijanske socialistične Falange. Bil je odločen protikomunist in se je boril proti vmešavanju Sovjetov v Južno Ameriko. Revolucija pa ni uspela. Vlada je objavila, da je vodja revolucije napravil samomor.

Jordanski kralj Husein je prišel v London na razgovore z britansko vlado o ukrepih, ki naj jih Zahod podvzame na področju Srednjega vzhoda za zaščito proti prodirajočemu komunizmu. Husein meni, da je komunizacija Iraka gotovo dejstvo in da predstavlja prvo stopnjo sovjetskega načrta za zavzetje petroleja.

V Panami se ameriške vojaške oblasti, ki nadzorujejo panamski prekop, ki je last ZDA, pripravljajo na zaščito Amerikancev in njihove lastnine med revolucijo, ki jo napovedujejo, da bo tam izbruhnila pred 22. majem t. l. Vodja revolucionarjev je nek Rubén Miró, ki je bil obtožen, da je pred štirimi leti ubil panamskega predsednika Remona. Miró se skriva sedaj na Kubi, nima pa, kakor sam izjavlja, nobenih zvez s Castrom.

Na nedeljskih provincijskih volitvah

DALAI LAMA GOVORI

Dalai Lama je imel preteklo soboto svojo prvo tiskovno konferenco, odkar je pribežal iz Tibeta v Indijo pred komunističnimi Kitajci. Na konferenci je objavil, da je iz Laše odšel s svojim spremstvom prostovoljno in ne prisiljen, kakor so to poročali kitajski komunisti, dalje, da je “rdeča Kitajska prelomila besedo in zaslužila Tibet, pobila na tisoče budističnih svečnikov in drugega prebivalstva in s topovi obstreljevala Lašo, ko se je upor začel”. Na tisoče Tibetancev so komunisti tudi odpeljali v suženjstvo in na prisilno delo.

Izjava Dalai Lame je bila kratka, obsega joča le 1000 besed. Toda ker je bila ostro naperjena proti komunistični Kitajci, so mnogi opazovalci mnenja, da je neprijetno odjeknila v Delhiju, kjer Nehru na vse načine poskuša igrati nevtralno vlogo med Vzhodom in Zahodom. V svoji izjavi je Dalai Lama potrdil večino poročil, ki jih je poslala v svet o tibetskem uporu Čangkajškova obveščevalna služba.

Kitajsko veleposlaništvo v Delhiju ni hotelo dati nobenega komentarja na izjavo Dalai Lame. Izjavili so samo, da bo vse komentarje dal Peking.

v Zahodni Nemčiji je zopet zmagala kot najmočnejša krščansko-demokratska stranka, drugi so bili socialdemokrati, tretji liberalci in četrti stranka nemškega rajha.

Juan Lopez predsednik zunanjepolitičnega odbora argentinskega kongresa, se mudi na obisku v Jugoslaviji. V avdijenci ga je sprejel Titov zunanji minister Koča Popović.

Nixon bo meseca julija odpotoval v Moskvo, kjer bo otvoril ameriško narodno razstavo. Razstava bo v parku Sokolniki in se bo začela 25. julija. Istočasno bodo sovjeti odprli svojo razstavo v New Yorku. Nixon bo najvišja ameriška osebnost, ki je bila na obisku v ZSSR od Franklina Roosevelta, ki se je leta 1945 sestal s Stalinom na Jalti.

Na raketnem oporišču Vandenberg v Kaliforniji je pred dnevi izstrelila skupina britanskih strokovnjakov ameriško raketo Thor z vsem uspehom. Šestčlanska skupina predstavlja prve Angleže, ki so prišli v USA na vaje za izstreljevanje raket. Čez nekaj tednov bo odpotovalo iz Anglije naslednjih 280 raketnih strokovnjakov na take vaje v USA.

NAROČAJTE IN ŠIRITE
SVOBODNO SLOVENIJO

Panorama našega udejstvovanja v Argentini

Če merimo društveno in organizacijsko življenje po številu prireditev, potem imamo slovenski novonaseljenci v Argentini nedvomno prvenstvo na svetu. Prireditve, zborovanj, občnih zborov in družabnih prireditev je toliko, da primanjkuje nedelj in sobot. Saj so organizatorji in funkcionarji društev pogosto v zadregi, kako najti kako prosto nedeljo ali sobotni večer, da bi mogli določiti datum svoje prireditve. Zamotanost tega vprašanja pa je posebej občutil član uredniškega odbora Svobodne Slovenije, ko mu je bilo na uredniški seji naloženo, da za to izdajo lista oskrbi vsa poročila o prireditvah v soboto 18. in nedeljo 19. aprila. Izražena mu je bila tudi želja, naj se po možnosti teh prireditev osebno udeleži. Na prvi pogled ni bilo nič lažjega kot to. Ko pa je ugotovil, koliko je vseh prireditev, je pa uvidel, da je nemogoče, da bi se vseh udeležil in sam napisal poročila. Udeležiti se je mogel le treh: ene v soboto zvečer, dveh pa v nedeljo. Pa že za obisk teh dveh prireditev je porabil nič manj kot sedem ur vožnje, skupni čas, ki ga je porabil na prireditvah, je pa znašal tudi sedem ur. Da pa je vse to prepotoval, je moral uporabiti dvanaest različnih vozil, to je kolektivov, avtobusov, vlakov in trolejbusov. Za ostala poročila pa je moral naprositi svoje prijatelje in znanke, da so jih napisali. Nekateri so ustregli, vsi pa ne.

V naslednjem prinašamo panoramo prireditev slovenskih novonaseljencev na področju Velikega Buenos Airesa v soboto 18. in nedeljo 19. aprila 1959.

RAZSTAVA UMETNIŠKE ŠOLE

(18. in 19. aprila 1959)

Umetniška šola Slovenske kult. akcije je v soboto, 18. aprila, odprla v svojih prostorih razstavo del svojih slušateljev in bivših slušateljev, ki so sodelovali kot gostje. Razstavili so gđe. M. Žirovnik in gg. I. Bukovec, A. Kržišnik, A. Makek, Fr. Papež, D. Šušteršič in J. Vombergar. Šolski prostori so bili za to priliko primerno preurejeni in na vabilo vodstva šole se je zbralo v prostorih ob napovedani uri zelo lepo število prijateljev slovenske umetnosti. Razstavljenih je bilo 39 del v raznih tehnikah.

Ob 19.30 je začel slovesnost tajnik SKA in profesor šole g. Marijan Marolt. Opisal je priprave in pot za razstavo in označil njen pomen za razstavljalce in slovensko kulturno delovanje v zamejstvu. Bolj obširno se je ustavil ob umetnostnem šolstvu in učenju naših velikih mojstrov in umetnikov. Ob tem je razložil metodo šolanja na Umetniški šoli SKA. Ob koncu je zaprosil predsednika SKA, da naj proglasi razstavo za odprto.

Ruda Jurčec je nato navezal razstavo na jubilej, ki ga SKA letos slavi. Šola je bila prva delovna ustanova nove or-

ganizacije in ko je nastajala, je njen nastop spremljal izreden idealizem in požrtvovnost vseh, ki so šolo najprej gradili in jo potem z vestnim delom in načrtom pripeljali do sedanjih uspehov. Omenil je, da gre posebna zahvala SKA vsem profesorjem na šoli, tako zlasti g. Milanu Volovšku, ki je na žalost odsoten. Pred petimi leti je umetniško polje SKA zajela ustvarjalnost mlade generacije, ki je nocoj pokazala svoj napredek in uspeh. Naj bi se druga doba SKA naslonila še bolj nanjo in sploh na mladi rod. V imenu SKA čestita razstavljalcem in se zlasti zahvaljuje g. tajniku Maroltu, ki je poleg profesorjskih dolžnosti opravil upravno vodstvo šole in bil tudi njen duhovni usmerjevalec. S tem je proglasil razstavo za odprto.

Že prvi večer je bil obisk razstave zelo lep in se je v nedeljo še nadaljeval. Umetnine so bile na razpolago za nakup.

Razstava sama je bila lepa kulturna manifestacija Slovencev v Buenos Airesu in moremo biti na vsako tako prireditev ne samo pozorni, ampak tudi pozorni.

BLAGOSLOVITEV NOVIH ŠOLSKIH PROSTOROV V SAN MARTINU

V nedeljo 19. t. m. so imeli Slovenci v San Martinu velik praznik. Blagoslovili so nove prostore za Slovenski šolski tečaj, ki bo v hiši g. Pavlovičeva v ulici Tucumán 181. Po dolgih desetih letih so naši rojaki tudi v San Martinu prišli do lastnih in lepih šolskih prostorov, ki pa ne bodo služili samo šolskim tečajem, ampak bodo prišli prav tudi raznim slovenskim — predvsem mladinskim — organizacijam v San Martinu.

Okoli polštirih popoldne se je na dvorišču pred prenovljenim poslopjem zbralo zares lepo število Slovencev, ki so prihiteli iz vseh strani Velikega Buenos Airesa. Prišli so člani Narodnega odbora za Slovenijo ter zastopniki številnih naših organizacij: Društva Slovencev, Slovenske katoliške akcije, Slovenske kulturne akcije, SFZ, SDO, Mladinskega doma, Našega doma iz San Justa, zastopniki ostalih Slovenskih šolskih tečajev itd. Prav posebno v velikem številu, kar je razumljivo, pa so se zbrali rojaki iz San Martina s svojo mladino.

Kmalu po napovedani uri je stopil na oder, kjer je bil oltarček, g. dir. A. Orehar, ki je imel pred blagoslovitvijo lep nagovor na številne poslušalce. Med drugim je dejal, da je prišel blagosloviti nove šolske prostore. Blagoslovitev pa pomeni obenem prošnjo k Bogu, naj to hišo napolni s svojo milostjo in naj varuje in usmerja po pravi poti vse, ki v njej prebivajo in delajo. Ti novi prostori so sad nesebične ljubezni, ki naj jo Bog plača darovalcu, ki jih je dal na razpolago Slovenski šoli, in vsem, ki so pomagali z delom ali kakor koli prispevali pri ureditvi teh prostorov. Kdor namreč daje za splošno in skupno korist, Bogu da. To so prostori, v katerih se bo dajala naši mladini verska in splošna izobrazba v slovenski besedi. Marsikdo je že pozabil, da smo odšli od doma, ker ni bilo tam več svobode za Boga. Zato naj bo ta hiša posvečena tudi božji časti. Toda učenje verskih resnic in drugih svetnih predmetov bo v teh prostorih v slovenskem jeziku in s posebnim ozirom na našo slovensko preteklost. Naši otroci naj govore slovensko in naj poznajo Slovenijo in njeno zgodovino. Ti prostori pa bodo na razpolago tudi doraščajoči mladini, ki je že zapustila šolske klopi, da jo materializem velemesta ne pokvari.

Po tem nagovoru je g. dir. blagoslovil nove šolske prostore.

K mikrofону je stopil nato g. dr. Alojzij Stare, slovenski dušni pastir v San Martinu in katehet tamošnjega Slovenskega šolskega tečaja, ki ima poleg g. Pavlovičeva gotovo največje zasluge za uspešno rešitev vprašanja šolskih prostorov v San Martinu. V svojem govoru se je zahvalil vsem, ki so pripomogli, da so se blagoslovili ti novi prostori. Omenil je, da je 4. jan. t. l. Pavlovičeva družina ponudila njemu kot dušnemu pastirju to-le hišo za šolske tečaje. Na sestanku staršev je bila ta ponudba z veseljem sprejeta. Te prostore pa je bilo treba preurediti in pripraviti za šolski tečaj. Ta dela so stala 75.000.— \$. Dolež je bilo zbranih okoli \$ 15.000.—, razen tega pa je prispevalo Društvo Slovencev s \$ 3.000.—. Ostane še torej nepokritega okoli \$ 75.000.— a je g. Pavlovič izjavil, da bo ta dolg sam poravnal. (To velikodušno izjavo so poslušalci vzeli v na znanje z navdušenim vzklikanjem in odobravanjem). Prav zato gre največja zahvala Pavlovičevi družini.

Za tem se je g. dr. Stare zahvalil tudi ostalim, ki so sodelovali pri ureditvi teh prostorov: gg. Marinku Janku, prof. Zupanu, Kastrevcu Doretu, Jarcu, Grlicu, Remicu.

Na oder je stopil nato zastopnik Društva Slovencev in predsednik mladinskega odseka pri Društvu Slovincu g. nadzornik Aleksander Majhen in je prisrčno pozdravil vse navzoče v imenu Društva Slovencev, ki že deset let vzdržuje in vodi slovenske šolske tečaje v Argentini. Omenil je, da bi bil danes svetniški škof dr. Anton Martin Slomšek vesel nad tem, ko tako složno v San Martinu sodelujejo dom, cerkev in šola. Zahvalil se je g. Pavloviču za njegovo izredno uvidenost in nesebičnost. Za delo tečaja pa je obljubil vso pomoč Društva Slovencev.

Na oder je nato prihitela šolska mladina (nad 70 otrok) in pod vodstvom svoje učiteljice gđe. Katice Kovačeve prisrčno in lepo zapela nekaj pesmi. Med posameznimi pesmimi pa so otroci pogumno deklamirali in bili za petje in deklamacije deležni navdušenega odobravanja.

Zadnja točka je bil tudi nastop Slovenskega pevskega zbora iz San Martina, ki je tudi letos obhajal svojo desetletnico. Pod vodstvom agilnega pevovodje g. Klemenčiča Vinka je lepo odpel

nekaj pesmi, za katere so ga hvaležni poslušalci nagradili z obilnim ploskanjem.

Sledil je družabni del pri mizah. Stregle so naše brhke naraščajnice. Večina gostov je vstrajala do noči. Posebne hvale so bile deležne potice, ki so jih za to priliko napekle šmartinske mamice.

V. ŠTUDIJSKI DAN SKAD

Slovensko katoliško akademsko društvo SKAD je v nedeljo 19. t. m. priredilo svoj študijski dan, že peti po vrsti. Bil je v prijaznem zavodu Hermanas Marianas v Florencio Varela.

Začel ga je s sv. mašo dr. Lenček, nato je predaval g. Ruda Jurčec o sodobnih tokovih v mednarodnem komunizmu. Pokazal je, kako sta Lenin in Stalin zatrla vse nove tokove, da sta ohranila monolitnost, sedaj pa ameriški vojaški obroč okoli Sovjetske zveze sili komuniste, da se izživljajo v notranji politiki, kjer morajo dajati koncesije raznim poljskim, kitajskim, zahodnoevropskim ali titističnim tokovom v komunizmu. Tudi je partija vedno bolj odvisna od vojske in znanstvenikov, ki pa za delo rabijo svobodo. Partija že ne more več posegati v vse dele človeške osebnosti. Pojavlja se odjuga, poraja se nov "humanizem", ki lahko na dolgo princse komunizmu smrt.

Drugi predavatelj dr. Ignacij Lenček je govoril o našem odnosu do marksizma ali bolje o pogojih za naš pravilen odnos do njega. Najprej moramo dobro poznati marksistično filozofijo, potem pa tudi dobro naše krščansko stališče. Tako je treba vedeti, da je marksizma filozofija potrebna za vse življenje, pri tem se pa naslanja le na klasične kot je Marks, da je pod kontrolo partije ter da je zelo napadalna. Ker že ne moremo biti v napadu, se moramo vsaj braniti, toda braniti z resnico in ljubeznijo.

Zato bo tudi predavatelj rade volje vodil v tem letu seminar o marksistični filozofiji, kar bo gotovo mnoge zanimalo.

S tem se je študijski dan končal in upamo, da je koristil pri izpolnitvi naših akademikov.

REDNI LETNI OBČNI ZBOR SKAD

Popoldne istega dne in na istem kraju je SKAD imel svoj redni letni občni zbor. Začel ga je predsednik Ferko Bajlec in pozdravil g. Jurčeca kot predstavnika SKAS, nato je v kratkih besedah orisal delo društva. Tajnik Božo Žužek je nato podrobno razčlenil delo v preteklem letu, ki je bilo: 5 raznovrstnih znanstvenih predavanj, filmski večer, dve družabni prireditvi in akademija za FEDECE (Federación de Estudiantes Exilados de Centro y Este de Europa), ki so bili vsi dobro obiskani. S tem smo zanesli naše ime med akademsko mladino drugih narodov. Blagajnik Debeljak Tine je nato poročal o finančnem stanju, ki da še kar gre, odbornik Ašič Vital pa o delu delegacije v FEDECE. Poleg uspele akademije je treba omeniti, da so na svetovnem akademskem kongresu v Lini februarja tega leta delegacija FEDECE kot opazovalko vrgli iz dvorane na zahtevo jugoslovanskih delegatov, ker so bili v njej Slovenci in Hrvati.

Sledile so volitve novega odbora, pri katerih je zmagala ta lista: predsednik Bajlec Franc, tajnik Ašič Vital, blagajnik Debeljak Tine, odborniki: Ašič Vera, Prijatelj Ivan in Sparhakl Janez.

Sledila je debata o FEDECE, kjer je bil potrjen naš pristop in dana odobrova pravica, da določi delegacijo vanjo. Poudarjena je bila važnost zanimanja za dijake in bolnišnico. Tadi je društvo na željo Društva Slovencev določilo za kulturnega referenta DS Prijatelja Ivana.

Po še nekaj malenkostih (povišica članarine) se je občni zbor končal. Tako je SKAD stopil v svoje 4. leto in upajmo, da bo še naprej zadovoljivo izpolnjeval svojo nalogo.

SESTANEK POVERJENIŠTVA SLS

V nedeljo 19. t. m. je bil na Markeževini v Merlu sestanek članov poverjenišтва SLS za Argentino. Sestanek se je začel ob 10h popoldne in je trajal tri ure. Najprej sta podala obširni poročili g. Miloš Stare in Rudolf Smersu. Poročiloma je sledila debata. Po sestanku so imeli člani poverjenišтва skupno kosilo, katerega je pripravila ga. Markeževa. Popoldne se je večina članov odpeljala na otvoritev šolskih prostorov v San Martin.

SESTANEK DIO IN ZSS

V nedeljo, 19. aprila, je bil po slovenski maši v Slovenski hiši na Ramón Falconu redni sestanek DIO (Dijaški odsek Slovenske dekliške organizacije) in ZSS (Zveze slovenskih srednješolcev). Na tem sestanku so udeleženci živahno debatirali o vseh najrazličnejših problemih, ki jih mora srednješolska mladina dobro poznati. Tako so debatirali o kinu, filmu pa tudi o problemu svobode. Vsi udeleženci so živahno sodelovali v debatah. Pri slučajnostih pa so se razgovarjali tudi o namenu, prihodnjem delu in cilju obeh organizacij.

III. SLOVENSKI ŠPORTNI DNEVI

SFZ-Moron prvak v šahu za leto 1959

Napeto vzdušje je vladalo v prostorih Mladinskega doma v soboto okrog 19h zvečer, ko so se zbirali šahisti za zadnjo in odločilna srečanja. Opaziti pa je bilo tudi lepo število ostalih športnikov, ki so prav tako z velikimi željami in upi pričakovali ta dan. Posebno številni so bili Morončani in se razume Domovci. Tudi to pot se je tekmovanje pričelo s pol urno zamudo med ekipama San Martin in SFZ-Lanus, ki se je zaključilo z rezultatom 3 : 1. G. Berčič L. iz Lanusa je s hitro zmago nad Pavličem znova dokazal, da je dober igralec in je edini, ki je uspešno branil svojo skupino. Vendar mislimo, da bi Lanus mogel postaviti močnejše zastopstvo, če pomislimo na uspehe v preteklem letu. Zaslužijo pa Lanuščani vse priznanje kot najbolj točni igralci, saj so vedno vsi bili na mestu že 15 min. pred napovedanim pričetkom, ko je ostale bilo treba čakati radi netočnosti, ali pa ker ni bil pripravljen prostor in so tudi manjkali šahovnice. Tudi o organizaciji bomo morali kaj zapisati, morda v posebnem članku, ko bodo zaključena celotna tekmovanja v okviru IV. slov. dneva.

Med tem, ko so igrali Lanuščani in Sanmartinčani, sta nadaljevala prekinjeno tekmo Šinkovec (MD) in Močnik F. (SFZ-M). Gotovo je to bila najlepša in najbolj napeta tekma, ki je bila odločilna za obe skupini. Večina gledalcev je pozorno sledila počasnemu razvoju in zapletu te igre. Čeprav je zadnjič bil ponujen remi, so oboji vztrajali, da se nadaljuje, pa naj bo kakršenkoli izid. Zmagal je Močnik Franc. Sami Morončani priznavajo, da je to bila res zaslužena in priporočena igra, ki jim je prinesla končno zmago, med tem ko ostalim, ne vsem, pripisujejo nekoliko sreče.

Ko je skoraj istočasno g. Berčič (Lanus) premagal Šilerja J. (MD), je tekmovalje bilo praktično zaključeno, ker niso bile možne več nobene bistvene spremembe. S tem pa je Mladinski dom padel na tretje mesto. Rezultata prinašamo posebej na tretji strani.

Nogomet

V nedeljo dopoldne sta se na igrišču v kolegiju Don Bosco pomerili v prvi nogometni tekmi na naslov prvaka III. športnih dni v okviru IV. Slovenskega dneva moštvi Mladinskega doma in SFZ-Moron. Letos nastopajo samo tri moštva v nogometu, ker Naš dom iz San Justa ni mogel postaviti moštva, kar je vsekakor škoda. Sicer je res težko, kajti stari igralci popuščajo, mladih pa ni povsod, ki bi mogli uspešno braniti barve svojega moštva. Če pomislimo, da imajo prav za prav na razpolago nogometno igrišče Lanuščani in oni Mladinskega doma v Don Bosco, je kar zadovoljivo, da so Morončani postavili svoje moštvo.

Va Mladinski dom so igrali: Triller, Avguštin, Fajfar, Tašner I., Tašner II., Kovač, Janežič, Piber R., Piber J., Skvarča M., Fajfar II.; za SFZ-Moron pa: Mežnar I., Osterc, Skvarča, Kovačič, Močnik, Tomazin, Prijatelj, Mežnar II., Tušek, Majhen, Gaser. V drugem polčasu je Stajdoher zamenjal Pibra R., v SFZ-Moronu pa Magister Mežnarja II.

Tekmo, ki je bila igrana sicer zelo borbeno, vendar prijateljsko, je odločil z 2 : 0 (1 : 0) Mladinski dom v svojo korist. Zmaga Mladinskega doma je popolnoma zaslužena, ker je pokazal boljše igro, bolj povezano in tehnično dosti boljše. Vendar oba gola, ki so jih zabili, sta padla po krivdi obrambe. Morončani so se prav uspešno branili, njihovi bolj pozamezni napadi niso bili posebno nevarni, ker jim je pač manjkalo povezanosti. Igralci Mladinskega doma so bili v polju boljše, en — gotovo najlepši strel je ubranila vratnica (v prvem času), v drugem polčasu pa je precejšnje število strel v lepem stilu ubranil vratar SFZ-Morona in tako preprečil razliko. Sodil je kar dobro, z nekaj manjšimi pogreški, ki pa so bili v oboje. (Se nadaljuje na 3. strani)

ARGENTINA

Predsednik dr. Frondizi je v enourni tiskovni konferenci analiziral pred 40 domačimi in tujimi novinarji pregled položaja. V začetku razgovora z novinarji je omenil, da bo vlada vse naredila za olajšanje težkega položaja prebivalcev v poplavljenih krajih, nato pa je podrobno odgovarjal na stavljenja vprašanja. Izjavil je, da je vlada obveščena o načrtu za motenje notranjega miru in da bo vse storila, da ga onemogoči. Glede sindikalnih sporov je dejal, da ti zavlačujejo pomirjenje; prav tako ne bo več masivnih poviškov, in tudi ni trenutno misliti na mobilizacijo bančnih uradnikov. Glede obsega stanja, ki je v državi, je dejal, da ga vlada še ne misli preklicati in da bo komunistični stranki onemogočeno aktivno udejstvovanje, dokler bo še obsedeno stanje trajalo.

Tiskovni konferenci so prisostvovali ministri in državni podtajniki in predsednik senata dr. J. M. Guido.

Zunanje ministrstvo je objavilo besedilo note, s katero zavrača sovjetsko noto glede diplomatov, ki jih je vlada označila za persona non grata, in ugotavlja, da je imelo več kot zadostne razloge za ta korak. V ponedeljek pa je odpotoval v Sovjetsko zvezo poslanik te države Kostilev. Njegovo odhod je brez dvoma v zvezi z odločitvijo argentinske vlade.

V Mendoza bodo v nedeljo 26 t. m. volitve v provincijski parlament in občinske svete. Volilni svet je med drugim priznal stranko Justicialista (neoperonistično), ne bo mogla pa ta stranka nastopiti na volitvah, ker ni svojih kandidatov volila, kakor zahteva provincijski volilni zakon.

Minister za delo in socialno varnost je prejšnji teden objavil, da je vlada proglasila stavko bančnih uradnikov za nezakonito, ker ne more dovoliti, "da bi kakšna politična ali sindikalna organizacija delovala proti ustavi, zakonu in vladi". Obljubil je, da bo v 60 dneh v vseh sindikatih z volitvami normalizirano stanje.

Državne banke so izdelale načrt za minimalno uradovanje. Deloma so bile banke odprte že pretekli petek, v ponedeljek je bil položaj v glavnem isti. Po načrtu naj bi povišali v službi vse prisotne, ki imajo za to pogoje. Ti bi zamenjali višje uradnike, ki so se pridružili stavkovnemu gibanju. Prav tako naj bi nastavili nad 600 prosielcev za službo, razen tega bi predvidoma opravljali posle v bankah vojakci, ki so pred službovanjem vojaškega roka bili bančni uradniki. Minister za delo je izjavil, da mu ni nič znano o kakšnih stikih med vlado in predstavniki Združenja bančnih uradnikov.

V ponedeljek državne banke praktično niso delale, v privatnih bankah pa je bila prisotnost uradnikov prav različna: Tako je Royal Bank of Canada delala normalno s polno udeležbo, v Francosko-Italijanski banki pa je bilo 73% uradnikov odsotnih, v Holandski 67%, v City Bank pa samo 3%.

V notranjosti države je položaj popolnoma sličen.

Združenje bančnih uradnikov je izdalo več proglašov, v katerih zavračajo izjave ministra za delo ter obtožuje vlado, kot edinega krivca za stavko, ker je postavil Združenju komisarija. Pravi v posebnem sporočilu, da je edina možna pot za poravnavo: povišek 1.500.— pesov za uslužbence in 1.000.— za upokojece, nova kolektivna pogodba, prenehanje komisariata in prostost vseh aretiranih zaradi stavke. Pristavlja, da je stavka popolna in da ne odgovarjajo resnici objavljeni podatki o prisotnosti uradnikov v posameznih bankah.

Ministrstvo za delo je objavilo predlog za pomirjenje med grafiki časopisnih podjetij in lastniki. Po tem predlogu naj bi veljala ista pogodba, kot v ostalih grafičnih podjetjih za dobo od 1.4. do 31.10. t. l. ter bi prejeli grafiki v teh podjetjih 600.— poviška.

Sindikalna gibanja v začetku tedna: V stavki so v Buenos Airesu: Osebe Državne klavnice, Združenja bančnih uradnikov, osebe zavarovalnic, osebe privatnih telefonskih družb; v Avellane-di in Rosariu mestni uslužbeni, v Tucumanu javni nameščenci.

V pripravi za stavko: Sindikati prodajalcev časopisov, civilno državno osebje, poštne uslužbeni (Sekcija 95). V pravnem stanju: Zveza metalurških delavcev, Zveza stavbenih delavcev, delavci kaučuka, gostinsko osebje, telegrafisti, lesni delavci, civilno osebje oboroženih sil in delavci čevljarske industrije.

Prispeva v tiskovni sklad

Novice iz Slovenije

Za predsednika vseučiliškega sveta v Ljubljani je bil izvoljen Jože Pernuš, predsednik Okrožnega sodišča v Ljubljani. Dosedanji predsednik France Perovšek je zaradi "preobremenjenosti z delom in slabega zdravstvenega stanja" dal ostavko.

V Ljubljani je umrl akad. slikar Franc Pavlovec. Rodil se je leta 1897 v Ilirski Bistrici. V prvi svetovni vojni je bil na ruskem bojišču ujet. Pozneje je prepotoval vso Rusijo, bil v Angliji, Franciji. Po vrnitvi v domovino se je naselil v Stožicah pri Ljubljani, kjer je živel samo slikarski umetnosti. Z največjo ljubeznijo je slikal pokrajine.

"Atomske" toplice v Podčetrku so še vedno predmet razprav po listih. Poročevalci pravijo, da so toplice še vedno neurejene in da je zaradi tega treba dostop bolnikom prepovedati. Zlasti se zaradi tega ker strokovnjaki ne izključujejo možnosti, da "atomska" voda vsebuje nekatere antibiotike, ki povzročajo leukemijo. Vsi so si pa edini v tem, da bi urejene toplice bile v tem kraju vir lepih dohodkov za občino in za vse prebivalstvo. Zato je občina v Šmarju že določila znesek 200.000 din za vrtalna dela, ki bodo omogočila točnejšo analizo vroče vode.

Zvezni izvršni svet je odredil, da se za gradnjo Novega Beograda, t. j. mesta med Beogradom in Zemunom v trikotu med Savo in Donavo, za leta 1959 do 1961 izda iz gospodarskih rezerv države 7,3 milijarde dinarjev. Te odredbe v Zagrebu in Ljubljani prav gotovo niso sprejele z veseljem, ker ni izraz enakopravnosti in pravičnosti.

Umrli so. V Ljubljani: Apolonija Rozman, uradnica Uradnega lista, Iva: na Bida, roj. Podobnik, Angela Princič,

vdova žel. uradnika, Ana Poznič, roj. Žurga, Janez Pavlič, žel. upokojenec in Adolf Cimerman v Slovenj Gradcu, Franc Sodin v Ljubljani pri Celju, Peter Rostan, upokojenec v Novem mestu, Frida Močilar, uslužbenka cestnega delovodstva v Trbovljah, Janez Fabjan v Dvoru, Jožefa Rožič, roj. Kumar v Sežani, Joško Uršič, trgovski poslovodja v Koprivnici, Janez Bizovičar, ples-

BAHAVO KOMUNISTIČNO PROSLAVLJANJE

Po vsej Jugoslaviji komunisti na vso moč proslavljajo 40 letnico ustanovitve svoje stranke. Na dan spravljajo najneznatnejše malenkosti, ki so v zvezi z nastankom in rastom komunistične skupine v Sloveniji in Jugoslaviji, katere pot je že v mirnih časih bila poškrabljen s krvjo lastnih pristašev, ki so jih pobili, ker niso slepo sledili diktatu komunističnega vodstva. V Sloveniji in Jugoslaviji komunisti v mirnem času niso mogli nikdar priti do odločilne besede, pa naj so imeli za to popolno svobodo, ali pa da so razvijali svojo delavnost v ilegali. Vedno so bili in ostali neznatna manjšina, ki na razvoj slovenskega političnega življenja in tudi življenja v državi ni imela nikdar odločilnega vpliva. Toda sedaj vse akcije, ki so bile n. pr. proti Živkovičevemu režimu pripisujejo samo komunistični mladini. Po njihovem prikazovanju so tudi akcije za ohranitev ljubljanske univerze vodili v glavnem komunisti. Ne prvo, ne drugo ni res. Dijaške demonstracije proti Živkovičevemu režimu so tako Ljubljani, kakor Zagrebu in Beogradu v glavnem vodili dijaki demokratskih opozicijskih strank, borba za ohranitev ljubljanske univerze je pa bila, v kolikor je odpadla na dijaštvo,

karški pomočnik v Dravljah, Milutin Vuga v Mostu na Soči, Metka Petrovec v Polhovem Gradcu, Janez Kveder, žel. upok. v Trzinu, Milan Brinšek, v. žel. kontrolor v p. v Grosupljem, Karolina Grdadolnik v Štepanji vasi, Vinko Raspet v Škofji vasi pri Celju, Ivan Hudovernik, gostilničar v Gornjem Dolincu, Kati Kramar, roj. Pakič v Šentjurju pri Celju, Lovro Kos, pos. v Savljah, Lojze Jazbec, načelnik gozdarskega oddelka pri občini v Senovem, Slavko Noškotev v Št. Vidu pri Grobelnem in Marija Črnile, šivilja v Šmartnem pri Kranju.

pretežno na ramah katoliške akademske mladje. Sedaj je pa komunisti niti z eno besedico ne omenjajo in vse zasluge tako za rušenje Živkovičevega režima, kakor za ohranitev celotne ljubljanske univerze pripisujejo sebi. Radi bi ljudem prikazali, da je bila njihova stranka vedno v borbi za koristi ljudstva in za ohranitev slovenskih kulturnih ustanov. Za propagando svoje stranke ob proslavi 40 letnice njene ustanovitve mečejo težke milijone. Prirejšajo razstave, izdelujejo svoje filme, izdajajo brošure in knjige ter pozivajo vse komuniste, naj napišejo svoje spomine o delu v komunistični stranki. Proslave 40. letnice ustanovitve kom. stranke so raztegnili v sleherni vas. Zvezni izvršni svet je pa odredil, da je 20. april kot 40. letnica ustanovitve komunistične stranke državni praznik. Tako komunistični totalitarci proslavljajo svojo do vseh potankosti zgrajeno totalitarnostno stranko, in kot manjšina z nasiljem gonijo ljudi na svoje pirovanje.

TITO ZOPET GOVORI

Jugoslovanski diktator Tito je preteklo nedeljo napadel sovjetske vodje, da so od časov Leninove smrti pa do danes napravili nešteto napak, ki so veliko škodile drugim komunističnim strankam.

"Te obtožbe je Tito izrekel na neki proslavi 40. letnice jugoslovanske komunistične stranke. Poudarjal je, da je internacionala pod vodstvom Stalina, spreminjala stare komuniste v bitja brez časti in da je prav tako politiko vodil naprej tudi kominform. Obtožil je Stalina in druge vodje takratne dobe, da so cinično likvidirali nad"sto vodij jugoslovanske komunistične stranke. Vsem tem bo, pravi Tito, vrnjena čast. Dodal je še, da jugoslovanski komunisti obsojajo takšne metode, toda druge komunistične dežele jih še izvajajo. Tudi je ponovno zatrdil, da se jugoslovanska komunistična stranka upira danes, kakor se je prej staliniški kampanji, gonji drugih komunističnih strank proti Jugoslaviji in da je edino ona ostala na pravi komunistični liniji.

Sloenci v Argentini

BUENOS AIRES

Osebnosti

Krst. V stolnici v San Isidro je 12. t. m. g. Albin Avguštin krstil Matjaža, četrtega sina g. Branka Rebozova in žene g. Milke roj. Drobnič.

Na obnem zboru Kegljarskega kluba na Pristavi — Castelar dne 22. marca t. l. izvoljeni odbor za poslovno dobo

GOSPOD SILVIN EILETZ SJ

je bil v nedeljo 19. aprila v Rimu posvečen v duhovnika po bizantinsko-slovanskem obredu v cerkvi Ruskega kolegija. Novo mašo je imel naslednji dan t. j. v ponedeljek 20. aprila v baziliki sv. Klementa v kapeli sv. Cirila in Metoda.

Istega dne zvečer je govoril novomašnik po Vatikanski kratkovalovni radijski postaji v španski oddaji za Južno Ameriko. V Argentini je v izseljenstvu žive njegovi starši ga. Tilde Eiletz in dr. Leopold Eiletz, bivši okrajni glavar v Mariboru ter brata Marijan in Fedor. Najstarejši brat Božo pa živi v Coloniji v Urugvaju. Napovedovalec radija je novomašnika najprej predstavil kot jezuita Jugoslavana-Argetince, ki si je izbral poklic, da bo delal za združenje krščanskih cerkev. Napovedovalec je poudaril, da novomašnik ve, da ga v Buenos Airesu poslušajo njegovi starši in bratje, kjer so se naselili pred 11 leti.

Nato je govoril v španščini novomašnik, ki je začel svoj nagovor: Draga mama, dragi bratje Božo, Marijan in Fedor ter svakinje Marija, Pavči in Marta. Povedal je, da je srečen, ker si je izbral ta poklic. Zaveda pa se, da so k tej njegovi sreči pomagali z molitvijo starši in bratje. Zaključil je svoj španski nagovor z obljubo, da bo kot duhovnik vse svoje življenje delal za združenje s vzhodnjimi kristjani.

Nato je spregovoril prav tako staršem nekaj besed pozdrava in zahvale tudi v

III. SLOVENSKI ŠPORTNI DNEVI

Rezultati šahovskega turnirja:

- 1) SFZ-Moron 3 : 1 Mladinski dom: Stancer B. : Marolt J. 0 : 1, Močnik F. : Šinkovec 1 : 0, Debevec L. : Šilar M. 1 : 0, Vodnik C. : Filipič 1 : 0.
- 2) Naš dom 3 1/2 : 1/2 San Martin: Prelog : Šušteršič B. 1 : 0, Benko F. : Lobnik 1/2 : 1/2, Kristof : Pavlič 1 : 0, Poštajner : Potočnik 1 : 0.
- 3) Naš dom 2 1/2 : 1 1/2 SFZ-Moron: Prelog : Stancer B. 1 : 0, Benko F. : Močnik F. 0 : 1, Kristof J. : Debevec L. 1/2 : 1/2, Poštajner M. : Vodnik C. 1 : 0.
- 4) San Martin 2 : 2 Mladinski dom: Šušteršič B. : Marolt J. 0 : 1, Lobnik : Šinkovec 0 : 1, Pavlič A. : Šilar M. 1 : 0, Potočnik A. : Filipič M. 1 : 0.
- 5) SFZ-Moron 3 : 1 San Martin: Vodnik C. : Šušteršič B. 0 : 1, Močnik F. : Potočar A. 1 : 0, Debevec L. : Keržič Milan 1 : 0. (San Martin ni imel popolnega moštva).
- 6) SFZ-Lanus 1/2 : 3 1/2 Naš dom: Črnak L. : Prelog 0 : 1, Črnak J. : Benko F. 0 : 1, Berčič L. : Kristof 1/2 : 1/2, Burja J. : Poštajner 0 : 1.
- 7) SFZ-Moron 4 : 0 SFZ-Lanus: Stancer B. : Črnak L. 1 : 0, Močnik F. : Črnak J. 1 : 0, Debevec L. : Berčič L. 1 : 0, Vodnik Jože : Burja J. 1 : 0.

1959-1960 se je na svoji seji dne 12. aprila 1959 konstituiral takole: predsednik g. Petelin Albin, blagajnik Sever Vinko, tajnik Golmajer Ciril, gospodar Bedenčič Alojzij, odbornik g. Avguštin Franc. Odbor je na isti seji tudi sklenil, da popolnoma renovira obstoječe keglijšče.

Vsak teden ena

ZVEZDE SE UTRINJAJO...

Zvezde se utrinjajo, mene spominjajo, da naj svoj ledik stan zmeraj štemam.

Ribice plavajo, mene pozdravljajo, jaz pa svoj ledik stan zmeraj štemam.

Ptičice pevajo, meni veleajo, da naj svoj ledik stan zmeraj štemam.

slovenščini. Slovenski nagovor je napovedovalec prevedel takoj v španščino.

Pred zaključkom oddaje je novomašnik dal novomašniški blagoslov v staroslovanskem jeziku. V zvezi s tem je napovedovalec pojasnil, da bo odslej dalje moral novomašnik po obstoječih predpisih vse molitvene obrede opravljati izključno le v staroslovanskem jeziku.

Zaključena pa je bila oddaja v ugotovitvi, da se je prvič zgodilo v zgodovini Vatikanskega radija, da je v njem govoril jezuit — vzhodnega obreda.

Novomašniku, srečnim staršem, kakor tudi bratom in vsem sorodnikom Svobodna Slovenija iskreno čestita.

V nedeljo 26. aprila bo gospod Silvin Eiletz ponovil novo mašo pri slovenskih šolskih sestrah na Via del Colli 10 v Rimu.

PANORAMA NAŠEGO UDEJSTVOVANJA V ARGENTINI

(Nadaljevanje z 2. strani)

stransko škodo, Zupanc, ki je lani branil vrata Mladinske doma. Gledalec je bilo letos nekoliko manj kot lani; upamo, da bodo v večjem številu prihiteli bodriti svoje na ostali nogometni tekmi.

DRUŽABNA PRIREDITEV SLOVENSKE BESEDE

V soboto 18. aprila je imela založba Slovenska beseda zopet svojo družabno prireditev v prostorih kluba Excelsior v Santos Lugares. Družabne prireditve Slovenske besede so znane že deset let in spadajo med najbolj priljubljene in najbolj obiskovane slovenske prireditve. Tudi tokrat se je zbralo v obširnih klubskih prostorih lepo število naših rojakov, ki so prihiteli, da se po težkem in enoličnem delu odpočijejo, pogovorijo z znanci in pozabavajo. Odlični orkester Moulin Rouge, pri katerem sodelujeta Slovenca g. Rupnik in Benegali, je imel na svojem programu tudi več slovenskih pesmi, ki so navdušile prisotne.

Med glavnimi dobitki bogatega srečolova (kar je na prireditvah Slovenske

besede že dolgo let v navadi) sta bili dve sliki in sicer olje g. Jošta Dejaka in velika umetniška fotografija g. Lojzeta Erjavca. Obe je zadel velik prijatelj Slovencev Hrvat g. Mate Veža, ki je nato Joštovo sliko poklonil Slovenski besedi. Za to gesto se mu je odbor iskreno zahvalil.

Tudi ta prireditev je ponovno dokazala, da Slovenci nujno potrebujemo svojih družabnih prireditev in še več lastnih velikih prostorov.

ŠE OSTALE PRIREDITVE IN SESTANKI

Poleg že omenjenih kulturnih in drugih prireditev je športni odsek Našega doma v San Justo priredil v nedeljo družabno prireditev, ki se je začela ob 10. dopoldne. Po sporedu je bilo napovedano ob 10h nagradno tekmovanje kegljačev, popoldne pa vlečenje vrvi in tekma mladincev v odbojki. Sledila je prosta zabava.

Razen tega je bil napovedan za to nedeljo tudi redni letni občni zbor društva Dom in pa redni sestanek Dekliškega Mladinskega doma v zavodu Don Bosco. O teh prireditvah pa nimamo podrobnih poročil.

Titove zadrege

Švicarski dnevnik Basler Nachrichten je v svoji številki z dne 26. marca priobčil na uvodnem mestu članek pod gornjim naslovom. Napisal ga je njegov stalni sotrudnik in strokovnjak za jugoslovanske vprašanje LC. Zaradi aktualnosti prinašamo prevod članka v celoti.

Ne dolgo po povratku s svojega potovanja po Afriki in Aziji je govoril Tito v Skoplju, kjer je poudaril, da njegov obisk v teh deželah razvoja nikakor ni bil namenjen temu, da bi širil nezupanje proti sovjetskemu komunizmu. Te besede naj bi dale odgovor na vse hude očitke, ki si jih je privoščil vzhodni blok med Titovim potovanjem po tujini na njegov račun. Vsekakor je značilno, da je ta naravnost histerična gonja, katere tarča je Tito bil, časovno sovpadala s 21. kongresom partije v Sovjetiji. Iz te je izvenelo, da vsekakor obstojajo med Jugoslavlani in Sovjeti ideološke razlike, da pa Jugoslavlani kljub temu pripadajo socialističnemu taboru. V zvezi s tem ne smemo zamolčati Hruščevove prošnje v Leipzigu, naj sporoči njegove pozdrave Titu.

Ta vznemirjajoča igra groženj in sladkanja se vleče že skoraj dve leti in jo moremo primerjati s Hruščevim vedenjem do Zahoda. Tito je imel zadostne razloge za svojo izredno občutljivost zaradi izpadov iz "socialističnega tabo-

ra". Sicer je pred nedavnim v nekem intervjuju z "Christian Science Monitorjem" menil, da se on sam lahko zanaša na "moralne sile". Vsekakor pa ni dvoma, da smatra položaj za resen. Grozi mu nevarnost, da bi zašel med dva mlinska kamna. Na eni strani je v nevarnosti, da mu bo naslonitev na zahod-povzročila ponovitev Djilasovega primera, to se pravi, do novega pretresa "komunističnega gospodstva" v Jugoslaviji. Dalje je dokazala revolucija na Madžarskem, da narodi vzhodnega bloka nikakor ne iščejo "svoje lastne poti po titoističnem vzorcu", ampak le pot v pravo svobodo. Ob vseh teh argumentih, ki govore proti temu, da bi vztrajal v "krivi veri", in celo tudi proti liberalizaciji in približevanju na zahod, se pojavlja še nova privlačna sila na Vzhodu. Ta izhaja iz sovjetskega imperija, ki je pod Hruščevim dosegel omembo vredne napredke na vojaškem, znanstvenem in gospodarskem polju. Pa če tudi Hruščevi uspehi ne bi mogli prepričati Tita, bo vendar le moral upoštevati stare jugoslovanske komuniste, ki bi mogli podleči pravilnim pogledom v bodočnost, ki jih obljublja Hruščev. Ukrepj zadnjega časa kažejo na to, da Tito ta dejstva upošteva: Podržavljenje hiš z dvema stanovanjema, odprava privatne zdravniške prakse,

sprejem na univerzo, čeprav prijavljeni nimajo srednješolske izobrazbe itd. Tudi zunanja politika Jugoslavije se je v veliki meri prilagodila politiki vzhodnega bloka. Jugoslavija je pritrčila sovjetski zamisli o mirovni pogodbi z Nemčijo, vztraja na priznanju Vzhodne Nemške republike, ker ima ta "sorodni sistem, kakor je jugoslovanski". Tako se je nekoč izrazil Tito, čeprav prihaja iz Pankowa najbolj divji izpadi proti njemu, in — končno vse preveč vneto odpoved, da bi Jugoslavija obnovila Balkanski pakt.

Dva dogodka iz zadnjega časa pa pomenita za jugoslovansko zunanjo politiko še vse hujšo obremenitev, kot vse, kar koli se je doslej zgodilo. Prvič je Gomulka kongres partije v Varšavi izrazil za povod, da je naštel vrsto očitkov proti Jugoslaviji. Tako se je tudi Poljska priključila zagruženju proti-jugoslovanski kampanji, pri kateri je bila dotlej Kitajska na prvem mestu. Prav Poljska in Kitajska kritika sta morali posebno bridko zadeti v Beogradu vse, ki so stavili svoje nade in upe prav na ti dve državi.

"Borba", centralni organ jugoslovanske komunistične partije, je ogorčeno zavrnila Gomulkove očitke. Trditve, da Jugoslavija stremi za tem, da "bi se razbil socialistični tabor", je označila kot fantastično. "Borba" je dalje podčrtala vedenje Jugoslavije za časa okto-

berskih dogodkov leta 1956 na Madžarskem. Prav tedaj se je Jugoslavija odločno uprla vsakemu poskusu in domnevi, da se hoče oddaljiti od socialističnega tabora. Kakor je znano je takrat Tito, čeprav ne s prevelikim navdušenjem, odobral sovjetsko intervencijo proti Nagyu. Po naziranju "Borbe" se da strniti ves spor med Jugoslavlani in vzhodnim blokom v eno samo vprašanje: "Ali je politika enotnega bloka dejansko najbolj učinkovita politika socialističnih držav v borbi za mir?" (Mir je treba brati: razširjenje komunizma po svetu). Konec članka v "Borbi" pa se glasi: "Socialistična Jugoslavija kljub vsemu želi razvijati svoje odnose, z deželami iz socialističnega tabora v smislu socialistične solidarnosti... Naši nazorji nikakor niso usmerjeni proti enotnosti socialističnih dežel in socialističnih sil, ampak so nasprotno izraz nujnosti, ki zahteva, da se ta enotnost postavi na trdnjost podlago."

Drugi primer, ki kaže na bistvo in negotovost "posebne poti", ki jo hoče Tito ubrati, pa je napetost, ki je nastala med Nasserjevo Združeno arabsko republiko in Irakom. Vprašanje, ali je treba smatrati nacionalne osvobodilne sile v teh novih državah kot polnovredne zaveznike v "boju proti imperializmu", ali pa je bolje, stremeti po direktnem prevzemu oblasti po komunističnih silah, je bilo že povod živahnih

razpravljanj med Moskvo in Beogradom. Danes je jasno, da Tito ne ve, kako naj se vede napram Nasserju v trenutku, ko tega komunisti v Iraku napadajo. Ta neodločnost se jasno odraža tudi v jugoslovanskem časopisju, kadar poroča novice iz Bližnjega Vzhoda. V zvezi s tem moramo še posebej omeniti dejstvo, da je Kitajska očitala Jugoslaviji, češ da je ona uprizorila upor v Mosulu.

Tito prav nikakor ne namerava škodovati Vzhodu in še manj pomagati Zahodu. To je popolnoma jasno iz vseh teh dogodkov. Ker komunisti v drugih deželah Vzhodnega bloka to prav dobro vedo, si lahko dovolijo, da se ob Tita obregnejo marsikdaj dosti surovo. Tito je dokaj na tesnem in nima velike izbire. Zadovoljiti se mora s tem, da dopoveduje sebi in Zahodu, da vzhodna napadalnost nikakor ni tako huda in da se bo strukturna sprememba Sovjetske zveze na gospodarski osnovi s časom pokazala tudi v njeni zunanji politiki. Ni treba poudarjati, da je taka otročja propaganda, ki skuša zmanjševati grozečo nevarnost z Vzhoda, na Zahodu malo priljubljena, ker je vedno hitro najti lahkoverne ljudi, ki nočejo dometi resnosti položaja. Edino, kar "veže" Tita na Zahod je to, da si ne sme zapreti zadnjih vrat, skozi katera bi lahko ušel na varno, če bi Hruščev hotel na silo rešiti jugoslovansko vprašanje.

SLOVENCJI PO SVETU

KANADA

Krsti: Marija Majda Seničar, hčerka Antona in Marije r. Medle; Janez Franc Brumen, sinček Janeza in Terezije r. Ritlop; Jožica Petek, hčerka Jožeta in Neže r. Zgajnar; Elizabeta Marija Dejak, hčerka Ignacija in Marije r. Peček; Anton Čuček, sinček Antona in Terezije r. Fris; Karolina Marija Gornik, hčerka Franca in Marije r. Mršnik; Marko Franklin Vojska, sinček Franca in Marije r. Johnston; Alojzij Skubic, sinček Alojzija in Ide r. Skočir; Friderik Bogomir Prelec, sinček Bogomira in Kristine r. Flisar; Francišek Henrik Mastinšek, sinček Jožefa in Franciške r. Zalar; Tomaž Anton Ah-

lin, sinček Franca in Neže r. Platnar; Mihael Franc Antolin, sinček Viktorja in Ivanke r. Velikonja. Veliko milosti otrokom in staršem sreče in zadovoljstva ob njih.

Novi župljani: Družina g. Angel Sakida in ga. Olga r. Štebe s sinčkom Borutom iz Ljubljane; g. Jože Hočevar in žena Marija. Ga. Pavla Trček je dobila svojo mamo, go. Marijo Miklavčič.

Fantje poedinci: g. Matevž Kunčič z Oljč pri Begunjah, g. Nevio Edvin Rodela iz Dekanov pri Trstu; g. Štefan Humar iz Bizjaka pri Levpi; g. Franc Grčar iz Rov pri Kamniku; g. Jože Kosi; g. Feliks Kolar; g. Miro Flisar, g. Martin Horvat; g. Emil Majc, g. Ivan Knavs, se je preselil v Kanado iz U.S.A., g. Zdravko Hvala.

Pred nakupom se posvetujte pri

Lojzetu Novaku

Izključno zastopstvo

BUMAR S.R.L.

Avda de MAYO 302. T. E. 658-7063

Velika izbira hladilnikov, pralnih strojev, šivalnih strojev, plinskih štedilnikov, TV aparatov ter drugih potrebščin za dom, vse najboljših znamk. Cene ugodne, tudi možnost dolgoročnega odplačevanja. Kličite po telefonu, zglasite se osebno v trgovini. Pridem tudi na dom.

Čas je zlato!

Zato ga ne izgubljajte!

Čimprej si nabavite dobro

MOTORNO KOLO**pri Lojzetu Novaku**

Izključno zastopstvo BUMAR, SRL

Avda de Mayo 302, T. E. 658-7083
Ramos Mejía

TUDI MOŽNOST DOLGOROČNEGA PLAČEVANJA!

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

priredi v soboto dne 2. maja 1959 ob 19. uri zvečer v Teatro Junin.

ULICA JUNIN 1063,

za peto obletnico ustanovitve

JUBILEJNI VEČER

s sporedom v dveh delih:

I. KONCERTNI DEL:

Ančica Kralj (klavir) izvaja:

- Anton Lajovic: Sanjarija;
- Lucijan Marija Škerjanc: Jesenska, Božična, Nočna; Janko Ravnik: Valse mélancolique.

Kvartet Finkovih:

- Goreči ogenj (narodna v priredbi A. Geržiniča) — kvartet, a capella;
- Marij Kogoj, Zvončki — tercet, a capella;
- Anton Lajovic, Pesem deklice — tercet;
- Stanko Premrl, Zapel bi pesem žalostno — bariton solo;
- Alojzij Geržinič, Baragova smrt — bariton solo;
- Alojzij Geržinič, Svatovska — kvartet.

II. GLEDALIŠKI DEL:

Krstna predstava
Branko Rozman

ČLOVEK, KI JE UBIL BOGA

Drama v enem dejanju

Igrali bodo: Marija Kutnar-Jeločnikova, Nikolaj Jeločnik, Maks Nosé in Jože Rus.

Vstopnina: 40, 30, 20 in 15 pesov. Sedeži so numerirani.

Vstopnice so na razpolago: Pisarna SKA, Alvarado 350, Ramos Mejía, Slovenska hiša, Ramón Falcón 4158 in Salon Vesna, ulica Bolívar 536, Ramos Mejía.

OBVESTILA:

Jubilejni večer Slovenske kulturne akcije ob petletnici ustanovitve bo v soboto, dne 2. maja 1959, z začetkom točno ob 19. uri. Na sporedu je poleg drugega prvo izvajanje novih kompozicij Alojzija Geržiniča in krstna predstava drame, ki jo je napisal Branko Rozman: Človek, ki je ubil Boga. V okviru Glasbenega odseka sodelujejo gđ. Anica Kralj (klavir) in kvartet Finkovih, glasbene točke 3-6 spremlja na klavirju prof. Geržinič; v okviru Gledališkega odseka pa igrajo Marija Kutnar-Jeločnik, Nikolaj Jeločnik, Maks Nosé in Jože Rus.

Slovenska kulturna akcija bo za petletnico izdala GLAS, ki bo izšel kot dvojna številka (št. 7-8 za mesec april). Prinesel bo razlago k točkam jubilejnega večera. Končano je tudi tiskanje knjige Avrelj Avgustin — Fr. Ks. Lukman: KNJIGA O VERI, UPANJU IN LJUBEZNOSTI in jo bomo čimprej razposlali naročnikom.

Meddobje IV - 3 je bilo razposlano in

šmarnice cvetejo v trgovini "Regalos Floresta", Medina 81, pol kvadre od Avda. Rivadavia 9200 ali 5 minut hoje od Slovenske hiše na Ramon Falconu. Dobili boste tudi dišeče tulipane, vrtnice in nageljčke. Te rožice ni treba zalivati niti okopavati, pa so vedno sveže in lepo dehte. Prepričajte se! Našli boste tudi sama praktična darila, ki vam bodo koristila za kuhinjo, šolo in dom. Dospela je nova izbira srebrnih in zlatih verzic ter krasnih rožnih venčkov. Poleg tega imamo tudi odlična nalivna peresa ter najboljša avtomatična ameriška "birome". Vse to in še mnogo drugih reči vam nudimo po najbolj ugodnih cenah.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribano Público

Uruguay 387

T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

P. NOVAK

direktni zastopnik

CERRITO 2245 - Lmas del Mirador

Ramos Mejía

Priporoča rojakom najfinije šivalne stroje, najmoderneje hladilnike, najcenejše ventilatorje, mešalnike, pralne in druge čistilne stroje.

PONOVITEV

Ramoški zbor

ponovi svoj koncert

in spevoigro

v nedeljo 26. IV. ob 19h

Farna dvorana Ramos Mejía

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare

Redactor: José Kroselj

Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO
ARGENTINO
Central B

FRANQUEO PAGADO

Concesión N° 5775

TARIFA REDUCIDA

Concesión N° 5824

Registro Nacional de la Propiedad
Intelectual No. 613.742

Vsi slovenski delavci in delodajalci v Velikem Buenos Airesu bomo proslavili prvi maj, ki je praznik sv. Jožefa Delavca na ta način, da se bomo udeležili ob deveti uri sv. mašo na Ramon Falconu, nato pa bomo ob 10. uri prisostvovali obnemu zboru Družabne pravde.

Odbor Zveze slov. srednješolcev ima v nedeljo 26. aprila po slovenski službi božji na Ramon Falcon 4158 svojo sejo. Po seji občni zbor ZSS. Vsak član naj ima udeležbo na obnem zboru za častno dolžnost. — Odbor ZSS.

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224

Buenos Aires

pošilja v domovino iz svojega skladišta v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argentine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispejo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Prodaja ladijskih in letalskih vozniških kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30

Naročila in denarna nakazila pošiljajte na:

EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

IV. SLOVENSKI DAN**III. Športni dnevi**

Turnir v namiznem tenisu bo v nedeljo, 26. t. m. ob 10h in 16h v dvorani kolegija Don Bosco.

Spored iger je objavljen v št. 15. Svobodne Slovenije.

Vabljeni vsi ljubitelji tega športa.

VAJENCA ALI MLADOLETNO OSEBO

v slovensko strojno delavnico in livarno sprejemo. Dobra plača po dogovoru in zmoglosti. Možnost izučitve obrti. Predstaviti se v novih tovarniških prostorih: Bose, Ind. Met. B. Seljak, c. Remedio de Escalada 135, SAENZ PEÑA, Villa Raffo (2 kvadri od Lope de Vega in General Paz, 3 kvadre od postaje Saenz Peña).

VASOVALCI

JOZA VOMBERGAR

(14)

Zakleta Vernica

Potemtakem je vendarle res, kar je pripovedovala Alenka! Vsi doslejšnji dvomi so mi v trenutku izginili.

Sveti Bog — samo da bi vzdržali. Samo teh nekaj potrebnih minut, potrebnih za tri udarce — pa bo naša sreča zažarela kot sonce, ko vzide zjutraj nad Kantolo!...

Tine bo vzdržal, sem pomislil. Pogumen dečko je in se zaveda, da je od poguma zdaj odvisno vse. Da bi le vztrajala še midva!

"Udari! Kaj čakaš?" je znova prijavljeno in nestrpno zaklical Francelj. "Mahni, dokler nas še ne vidi!"

"Molči!" ga je nejevoljno opomnil Tine. Krepko se je vzravnaval in dvignil leskovo šibo.

Tedaj se nam je zazdelo kot bi se nekdo pritaženo zahihital... Najbrže se je hotela zakleta Vernica ponorčevati z nami in preizkusiti našo vstrajnost in pogum. Ali pa se je razveselila, ko je videla, da se ji je približal rešnji trenutek...

Kaj pa, če se nam ne roga sam pek-lensček!...

Čudno tesno mi je postalo pri srečanju. "Izkušati nas hoče," je nejevoljno zašepetal Tine. "Zato pa — pogum!"

Visoko je dvignil leskovo palico in se besno pognal mimo studentca proti grmu. Z vso silo je zavil na šibo in s tako močjo udaril po tisti temni, kači podobni reči, da se šiba kar zažvižgala po zraku. Mimogrede je zadel ob grmovje veje in odsekal nekaj vršičev s suhim listjem, da so v širokem loku odleteli in s šumom padli pred naju, palica pa se je na hrstu dozdevne kače z zamolklim pokom prelomila na dveje.

Tedaj pa se je zgodilo nekaj, česar ni mogoče ne povedati ne popisati!

Izza grma je planila temna in grozna, prej rogati peklenski pošasti nego kaki medvedki podobna postava in grozovansko zarjula. A nismo več utegnili, da bi si jo natančneje ogledali.

V grozi in trepetu smo z glasnim vikom in krikom planili po bregu navzdol in ko blazni drveli po zasneženem travniku, vsak v svojo smer. Kakor zajci, ki jih dreve lovski psi, smo jokajoč drveli proti vasi. Kmalu nisem več videl ali slišal ne Tineta ne Francelja — a kdo bi se zdaj oziral po drugih! Reši se, kdor se more!...

Po Milharjem hribu navzdol sem dvakrat prevrnil kozolec in toliko, da nisem čofnil naravnost v globoki potok nad Glavačevim mlinom. Še nikoli nisem tako tekel, niti, kadar smo tekmovali v teku ali tekli za stavo. Cvrl sem jo kar naravnost čez njive, ne meneč se za razmočeno zemljo, ne oziraje se na pota in steze. Šele, ko sem za silo prišel k sebi, sem se previdno ozrl, če morda tišta grozovanska pošast ne drvi za menoj.

Ničesar nisem opazil. Mir božji je počival nad poljem in vso okolico. Tudi Tineta in Francelja ni bilo nikjer. Zaskrbelo me je, kaj je z njima, če ni morda katerega ujela in neusmiljeno raztrgala nezarenska pošast.

Dvignil sem se in se znova pognal v tek proti fari. Zakaj sedaj hitim tja in ne raje domov, nisem pomislil. Kakor da me je nevidna sila sama gnala proti cerkvi. Pa nisem dolgo zdržal v teku. Moral sem se vedno pogosteje ustavljati in počivati. Pri srečanju sem začutil čud-

no slabost in utrujenost. Najraje bi se del ali se vlegel na travnato kopnino in zaspal. Neizmerna želja po spanju me je grabila. Toda bil sem ves vroč in prepoten, da se je kar kadilo iz mene. Preko polja je jela veti mrzla sapa in mi z nevidnimi hladnimi rokami objemala vroče telo. V bojazni, da bi se prehladil, sem zbral še toliko moči, da sem se trudoma privlekel do cerkve.

Kar pognil sem se po tleh, ko sem odprl vrata v zakristijo.

Belečani oči, ki so se pravkar v praznični cerkveniški obleki (podobni ministrantski) in s kadičnico v roki vrnili izpred sijajno razsvetljenega oltarja, so me presenečeno pogledali. Naslednji trenutki pa mi je njihova postava že zbledela pred očmi in vsa zakristija je utonila v neprodno temo. Zdelo se mi je, da padam nekam v temno in brezdanjo globino...

Ko sem se zavedel, sem ležal na mehki postelji. Začuden sem se oziral po neznanem prostoru. Tedaj je pristopila k meni moja sestra in me zaskrbljeno vprašala, če mi je že kaj bolje. Nobe, ne posebnosti ali bolečine nisem čutil, le neznanost sem bil truden. Vpraševal sem sestro, kje sem in kaj se je zgodilo z menoj. Povedala mi je, da mi je v zakristiji postalo slabo, da sem izgubil zavest, pa so me Belečani oči veleli ponesti semkaj, na njihov dom. Njo so videli v cerkvi pa ji to povedali in rekli, naj gre k meni.

Prav ničesar pa se nisem mogel spomniti iz usodnega dogodka pri Zatrepu...

Prišla je tudi Alenka. Bogle kako je zvedela za ta dogodek! Morala pa je že prej biti tu, ker mi je iz kuhinje prinesla skodelico nekega čaja in mi velela, naj ga spijem. Položila mi je roko na glavo in zadovoljivo ugotovila, da ni nič hudega. Po čaju pa sem že kar vstal

in se počutil skoraj povsem krepkega.

Potem so prišli še Belečani oči in se čudili, da sem že vstal. Svetovali so mi, naj še nekaj dni ostanem doma v postelji in počivam. Nič me niso vpraševali, kako in kaj je bilo z reševanjem zaklete graščakinje — in tudi pozneje niso nikoli omenili tega. Kako sem jim bil hvaležen! Ko sem v poznejših letih to premišljal, se nisem mogel dovolj načuditi njihovi modrosti in dobroti obzirnosti.

Ko sta prišla še ata in mama, sem si obul čevlje, ki mi jih je medtem že sestra očistila blata, potem pa s starši, sestro in Alenko odšel proti domu. Slovesno so potrkavali zvonovi pri fari in vseh podružnicah; pota na vse strani so bila polna plamenecih bakel in umetnih ognjev. Ves svet se je razdoval ob veliki božični skrivnosti. Jaz pa sem hodil nekam ometičen in brez prave volje poleg mame, ki so se razgovarjali z Alenko in ji tožili, da sem že od zgodnje mladosti precej bolehen in me rada večkrat obide taka slabost. Toda Alenka jih je tolažila, da se to rado dogaja pri otrokih in da se bom s časom že okrepil. Obljubila jim je neke koreninice, ki jih ima doma, in jim naročila, naj mi vsak dan zjutraj in zvečer skuhaajo čaj iz njih.

Vse tiste božične praznike sem ostal v postelji in skoraj neprestano spal. Tja do novega leta pa sem bil zopet na red in tudi spomin na dogodek pri Zatrepu se mi je vrnil. Poprej pa si zavoljo silne utrujenosti in glavobola, ki me je začel mučiti, nisem upal misliti na nič...

Strašno pa me je zdaj grabila radovednost, kaj je s Tinom in Franceljem. Sicer niso doma nič govorili o njih — iz česar sem sklepal, da sta srečno ušla tisti pošastni prikazni — a rad

bi zvedel, kako sta od Zatrepa hodila domov... Ne domačih ne drugih si nisem upal vpraševati in sem raje potrpel na priložnost, da se spet snidem in pomenimo o tem dogodku.

Toda "junaška" tovariša izpred Zatrepa nista hotela govoriti o tem. Prezrla sta moje vprašanje in takoj zasukala pogovor drugam...

Čudno sumljivo pa se mi je odslej zdelo Mihovo obnašanje. Kadar koli sem ga srečal, se mi je porogljivo nasmehnil in zbežal domov ali kam drugam. Vidno se me je ogibal. V našo družbo ni več prišel in tudi zalezoval nas ni več kot prej ali prisluškoval našim pogovorom. Kakor da ima nekaj na vesti, se mi je zdelo...

Nenadoma pa me je preblisnila presenetljiva misel — neprijeten sum — če ni morda imel norčavi in poniglivi Miha kaj svojih prstov vmes pri naši stvari ob Zatrepu? Spomnil sem se tiste temne sence, ki se je pred našim odhodom k Zatrepu utrla od Dolinšekovega kozolca in utonila v noč — in tistih stopinj otroških čevljev v snegu pod grajskim gričem!...

Ej, Miha, če nam je nisi ti nagodel s tisto strašljivo prikaznijo pri Zatrepu?!

Zloba burkasta!

Nekega dne, že okrog sv. Valentina, je zapadel nov sneg in zvabil otroke k zimskim igram. Navalili smo ogromne snežne valjarje in postavljali nanje snežene može. Alenki in veselje smo ga postavili tudi pred njeno bajto. Ko je bil že lepo izoblikovan in smo mu potisnili še staro metlo v roko, na glavo pa poveznili širok klobuk, smo poklicali Alenko, ki se je na moč razveselila svojevrstnega spomenika pred svojo bajto in nas pohvalila za "mojstrsko" delo.